

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „ŪKIO IR
VERSLO PLĖTRA“ VEIKLOS SRITIES „PARAMA SMULKIESIEMS ŪKIAMS“
ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos (toliau - Programa) priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama smulkiesiems ūkiams“ įgyvendinimo taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas reglamentas (EB) 1698/2005 (OL 2013 L 347, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. spalio 17 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 1378/2014 (OL 2014 L 367, p. 16), 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės (OL 2014 L 227, p. 18), 2014 m. kovo 11 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 807/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, ir nustatomos pereinamojo laikotarpio nuostatos (OL 2014 L 227, p. 1), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu C(2015)842 patvirtintą Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 programos įgyvendinimą, paskyrimo“ bei Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės).

II. SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

2. Šiose Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:

Agentūra – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

Ministerija – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

3.1. **Įkainis** – Ministerijos patvirtinta kaina, už kurią galima įsigyti įrangos, technikos, mechanizmus, prekių, paslaugų ir (arba) darbų. Įkainis nustatomas euraiis be pridėtinės vertės mokesčio.

3.2. **Mišrus ūkis** – ūkis, kuriame pajamos gaunamos iš daugiau nei vienos žemės ūkio veiklos.

3.3. **Produkcijos standartine verte išreikštas žemės ūkio valdos ekonominis dydis** – piniginiiais vienetais išreikštas rodiklis, kuriuo apibūdinamas žemės ūkio valdos dydis ir kuris yra lygus valdos visos produkcijos standartinės vertės ir valdos pajamų, gautų už paslaugas žemės ūkiui, sumai.

3.4. **Projekto bendrosios išlaidos** (toliau – bendrosios išlaidos) – atlyginimas architektams, inžinieriams ir konsultantams už konsultacijas, susijusias su aplinkosauginiu ir ekonominiu tvarumu, įskaitant galimybių studijų, verslo planų (veiklos ir (arba) projektų aprašų) ir kitų su jais susijusių dokumentų rengimą, kai šios išlaidos susijusios su nekilnojamojo turto statyba ir (arba) įsigijimu, įskaitant ilgalaikę nuomą, ir gerinimu, naujų įrenginių ir įrangos, įskaitant techniką, pirkimu ir (arba) išperkamąja nuoma, taip pat viešinimo išlaidos.

3.5. **Specializuotas ūkis** – ūkis, kuriame pajamos iš kurios nors žemės ūkio veiklos, įgyvendinus verslo planą, sudaro ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų.

3.6. **Verslo planas** – dokumentas, kuriame techniniu, finansiniu, ekonominiu, socialiniu ir aplinkosaugos atžvilgiu pagrindžiami investavimo tikslai, nurodomi projekte numatytoms investicijoms atlikti reikalingi ištekliai ir terminai.

3.7. **Verslo plano įgyvendinimo pradžia** – momentas, kai paramos gavėjas, pradėdamas įgyvendinti verslo planą, t. y. įsigijęs investiciją ar (arba) sudaręs sutartį dėl paslaugos suteikimo, raštu apie tai informuoja Agentūrą.

3.8. **Verslo plano kontrolės laikotarpis** – 5 metų laikotarpis nuo paskutinio paramos išmokėjimo, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi paramos paraiškoje ir verslo plane numatytų įsipareigojimų.

3.9. **Žemės ūkio produktų perdirbimas** – žemės ūkio produktų paruošimas pakeičiant jų pirminę fizinę ar cheminę sudėtį.

3.10. **Žemės ūkio valda** (toliau – valda) – žemės ūkio veiklos ar alternatyviosios veiklos subjekto plėtojamos žemės ūkio veiklos ir (arba) alternatyviosios veiklos gamybos vienetų visuma, susijusi bendrais teisiniais, techniniais ir ekonominiais santykiais.

3.11. **Žemės ūkio veikla** – veikla, apimanti žemės ūkio produktų gamybą, savo gamybos žemės ūkio produktų perdirbimą ir iš jų pagamintų maisto ar ne maisto produktų realizavimą ir (arba) geros agrarinės ir aplinkosauginės žemės būklės palaikymą.

4. Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Programoje, Administravimo taisyklėse ir kituose Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktuose.

III. PRIORITETAİ, TIKSLINĖS SRITYS IR KOMPEKSINIAI TIKSLAI

5. Priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos srities „Parama smulkiesiems ūkiams“ (toliau – priemonės veiklos sritis) prioritetai – ūkių ekonominės veiklos rezultatų gerinimas ir palankesnių sąlygų ūkių restruktūrizavimui ir modernizavimui sudarymas, visų pirma siekiant intensyvinti dalyvavimą rinkoje ir orientavimą, taip pat žemės ūkio įvairinimą.

6. Priemonės veiklos srities tikslinės sritys – efektyvesnis ūkininkavimas modernizuojant ūkius, užsiimant prekybine gamyba bei konkuruojant rinkoje, didinant smulkiųjų ūkių ekonominį gyvybingumą.

7. Priemonės veiklos srities kompleksiniai tikslai:

7.1. inovacijų kūrimas, diegimas ir sklaida;

7.2. aplinkos išsaugojimas ir tvari plėtra;

7.3. klimato kaitos švelninimas.

IV. REMIAMA VEIKLA

8. Pagal priemonės veiklos sritį remiama tokia veikla:

8.1. žemės ūkio produktų gamyba;

8.2. prekių žemės ūkio produktų (pagamintų (išaugintų) valdoje) apdorojimas (rūšiavimas, pakavimas ir t. t.), perdirbimas ir teikimas rinkai;

9. Pagal priemonės veiklos sritį remiami specializuoti (kai gautos pajamos iš konkretaus specializuoto sektoriaus veiklos, įgyvendinus verslo planą, sudarys ne mažiau kaip 50 proc. visų ūkio veiklos pajamų) ir mišrūs ūkiai.

V. GALIMI PAREIŠKĖJAI

10. Paramos pagal šią priemonės veiklos sritį gali kreiptis ne jaunesni kaip 18 metų fiziniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio veikla ir iki paramos paraiškos pateikimo dienos įregistravę žemės ūkio valdą ir ūkininko ūkį teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Paramos paraiškos, pateiktos fizinio asmens kartu su partneriais, nepriimamos.

12. Jei pareiškėjas mirė po paramos paraiškos pateikimo, bet iki sprendimo skirti paramą priėmimo dienos, paramos paraiška išregistruojama.

13. Paramos gavėjui mirus ar esant nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms, dėl kurių paramos gavėjas negali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų po sprendimo skirti paramą priėmimo, parama gali būti mokama asmeniui, perimančiam paramos gavėjo įsipareigojimus ir tęsiančiam veiklą, tačiau su sąlyga, kad jis atitiks pareiškėjo tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus bei projektų atrankos kriterijus įsipareigojimų perėmimo metu.

14. Pareiškėjas / paramos gavėjas įgaliojimą veikti jo vardu kitam asmeniui gali suteikti tik iškilus nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybėms.

VI. TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS IR REIKALAVIMAI

15. Paraiškos tinkamumas gauti paramą vertinamas pagal paramos paraiškos pateikimo dieną pareiškėjo pateiktus ir atitinkamais dokumentais pagrįstus duomenis, viešuosiuose registruose esančius duomenis, taip pat pagal dokumentus ir informaciją, gautą iš pareiškėjo po Agentūros paklausimo (-ų). Jei šie duomenys skiriasi, vadovaujasi registruose esančiais duomenimis.

16. Pareiškėjas laikomas tinkamu gauti paramą, jei atitinka šių Taisyklių V skyriuje ir šiame Taisyklių punkte išvardytas tinkamumo gauti paramą sąlygas ir reikalavimus. Tinkamumo gauti paramą sąlygos ir reikalavimai yra šie:

16.1. projektas atitinka šių Taisyklių III skyriuje nurodytus prioritetus, tikslines sritis ir prisideda prie kompleksinių tikslų įgyvendinimo;

16.2. paraišką teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju šių Taisyklių V skyriuje;

16.3. projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veiklos srities veikla, nurodyta IV skyriuje;

16.4. pareiškėjas užtikrina, kad išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų ES fondų ir kitų viešųjų lėšų;

16.5. parama teikiama veikiančiam ūkiui (kuris ne mažiau kaip paskutiniuosius metus iki paramos paraiškos pateikimo metų deklaruoja pasėlius ir (arba) registruoja gyvulius), kurio

ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, paraiškos teikimo momentu yra ne mažesnis kaip 4 000 Eur ir ne didesnis kaip 7 999 Eur (ūkio ekonominis dydis skaičiuojamas pagal Produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 3D-382 „Dėl Produkcijos standartine verte išreikšto žemės ūkio valdos ekonominio dydžio apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“);

16.6. pareiškėjas atitinka mažos arba labai mažos įmonės apibrėžimą, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme;

16.7. nekilnojamas turtas (statinys), į kurį investuojama, paramos paraiškos pateikimo dieną turi priklausyti pareiškėjui, pareiškėjo sutuoktiniui arba pareiškėjui ir jo sutuoktiniui nuosavybės teise, arba pareiškėjui bendrosios dalinės nuosavybės teise, kai naudojimo nekilnojamuoju turtu tvarka nustatyta notariškai patvirtintoje sutartyje ir pareiškėjas investuoja į savo dalį. Tokiu atveju, kai nekilnojamas turtas (statinys), į kurį investuojama, priklauso sutuoktiniui asmeninės nuosavybės teise, pateikiamas rašytinis sutuoktinio sutikimas investuoti į jam priklausančią nekilnojamąjį turtą (statinį) ir vykdyti verslo plane numatytą veiklą ne trumpiau kaip 10 metų nuo sprendimo skirti paramą datos. Statiniai ir žemė po esamais ir (arba) numatomais statyti statiniais bei gręžiniais pareiškėjo gali būti nuomojami arba kitaip užtikrinamas teisėtas naudojimas jais ne trumpesniam kaip 10 metų laikotarpiui nuo paraiškos pateikimo dienos. Jei statiniai ir žemė yra valdomi nuomos, panaudos ar kitais pagrindais, nuomos, panaudos sutartys turi būti įregistruotos VĮ Registrų centre. Nuomos, panaudos sutartyje ar kitais pagrindais naudojamos žemės valdymo ir naudojimo teisę suteikiančiuose dokumentuose turi būti aptarta statybų galimybė;

16.8. jei verslo plane numatyti statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ar infrastruktūros įrengimo darbai, kartu su paramos paraiška pateikiamas statinio techninis projektas arba projektiniai pasiūlymai su statybos (rekonstravimo) vertės skaičiavimu. Statinių techninis projektas (pateikiamas statinio techninio projekto, bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, technologijos, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys) ir statybą (rekonstravimą) leidžiantis dokumentas, jei teikiamas vienas mokėjimo prašymas, t. y. parama išmokama dviem dalimis, turi būti pateikti kartu su paramos paraiška, jei teikiami du mokėjimo prašymai, t. y. parama išmokama trimis dalimis, turi būti pateikti kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu, išskyrus nesudėtingus statinius ir įrenginius (Statybos techninis reglamentas STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-812 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.07:2010 „Nesudėtingi statiniai“ patvirtinimo“). Jei projekte numatyta naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas, bet jiems paramos neprašoma, šie dokumentai neteikiami;

16.9. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

16.10. tvarko buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus. Norintys gauti paramą ūkininkai privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą, vadovaudamiesi Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-491 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijų patvirtinimo“;

16.11. pateiktas verslo planas, parengtas pagal šių Taisyklių 2 priede nustatytą formą. Verslo plano įgyvendinimo pabaiga turi sutapti su finansinių metų pabaiga. Pareiškėjas verslo plane nusimato per kiek metų planuoja jį įgyvendinti. Verslo plane:

16.11.1. pateikiama žemės ūkio valdos situacijos analizė;

16.11.2. pateikiama detali informacija apie planuojamas įgyvendinti veiklas, investicijas ir laikotarpius;

16.11.3. pateikiama informacija apie tolimesnę ūkio plėtrą, pasibaigus projektui;

16.11.4. pateikiami įrodymai, kad ūkio subjektas atitiks ekonominio gyvybingumo kriterijus, kaip nurodyta Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. 3D-440 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“;

16.12. pareiškėjas užtikrina, kad verslo planą pradės įgyvendinti per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo;

16.13. parama teikiama žemės ūkio produktų, kurie išvardyti Europos Sąjungos veikimo I priede, gamybai ir (arba) perdirbimui, išskyrus žuvininkystės produktus ir akvakultūros produktus;

16.14. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis ir (arba) nurodytas paramos paraiškoje. Skolintos lėšos pagrindžiamos kartu su paramos paraiška pateikiant finansinės institucijos paskolos suteikimo galimybę patvirtinančius dokumentus. Kai parama išmokama dviem dalimis, t. y. kai po sprendimo sumokamas avansas ir teikiamas vienas mokėjimo prašymas, paskolos sutartis turi būti pateikta kartu su paramos paraiška. Kai parama išmokama trimis dalimis, t. y. kai po sprendimo sumokamas avansas ir teikiami du

mokėjimo prašymai, paskolos sutartis turi būti pateikta kartu su pirmuoju mokėjimo prašymu, arba pateiktas raštiškas patvirtinimas, kad atitinkamą projekto dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis;

16.15. investicijos atitinka darbo saugos reikalavimus, kaip nurodyta techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 „Dėl techninio reglamento „Mašinų sauga“ patvirtinimo“, ir Elektrotechninių gaminių saugos techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos standartizacijos departamento direktoriaus 1999 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 351/61 „Dėl Elektrotechninių gaminių saugos techninio reglamento patvirtinimo“;

16.16. investicijos atitinka higienos, maisto kokybės reikalavimus (šis reikalavimas taikomas, jei numatytos investicijos turi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi. Pareiškėjas kartu su paramos paraiška turi pateikti tai patvirtinantį Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos dokumentą);

16.17. poveikio aplinkai įvertinimas atliekamas iki paramos paraiškos pateikimo vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nustatytais atvejais;

16.18. parama neteikiama pareiškėjui, jei remiantis Dirbtinai sukurtų sąlygų paramai gauti nustatymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. 3D-889 „Dėl Dirbtinai sukurtų sąlygų paramai gauti nustatymo metodikos patvirtinimo“ nustatoma, kad pareiškėjas dirbtinai sukūrė tokiai paramai gauti reikalingas sąlygas;

16.19. parama neteikiama finansinių sunkumų turinčiam pareiškėjui (pareiškėjas bankrutuoja arba yra likviduojamas);

16.20. parama neteikiama pareiškėjams, kurie dalyvaudami Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programos priemonėje „Pusiaus natūrinis ūkininkavimas“ nebaigė įgyvendinti projekto ir (arba) atsisakė visos arba dalies paramos;

16.21. parama neteikiama pareiškėjams projektams, vykdomiems ne Lietuvos Respublikos teritorijoje;

VII. ĮSIPAREIGOJIMAI

17. Pareiškėjas prisiima šiuos įsipareigojimus:

17.1. pareiškėjas įsipareigoja pradėti įgyvendinti verslo planą per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą dienos. Paramos gavėjas, pradėjęs įgyvendinti verslo planą, raštu apie tai informuoja Agentūrą, pridėdamas dokumentus, įrodančius verslo plano įgyvendinimo pradžią;

17.2. pareiškėjas įsipareigoja apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, nuo sprendimo skirti paramą datos iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos (didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų projekto įgyvendinimo laikotarpiui, o įgyvendinus projektą – likutinei vertei, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto

naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas). Reikalavimas gali būti netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šio fakto patvirtinimo oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus;

17.3. pareiškėjas įsipareigoja nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų (vykdyti verslo plane numatytą žemės ūkio veiklą), neparduoti ir kitaip neperleisti kitam asmeniui už paramos lėšas įgyto turto nuo sprendimo skirti paramą datos iki kontrolės laikotarpio pabaigos;

17.4. pareiškėjas, įsipareigoja iki projekto kontrolės laikotarpio pabaigos tvarkyti buhalterinę apskaitą šių Taisyklių 16.10 papunktyje nustatyta tvarka;

17.5. pareiškėjas įsipareigoja, kad jo įsigytos investicijos atitiks higienos ir maisto kokybės reikalavimus (jei investicijos turi įtakos minėtų reikalavimų laikymuisi). Su mokėjimo prašymu (kurio įgyvendinimo metu, įsigyjama tokia investicija) turi pateikti tai patvirtinančią Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos dokumentą;

17.6. pareiškėjas įsipareigoja viešinti paramą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintomis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis;

17.7. pareiškėjas įsipareigoja, ūkio ekonominį dydį, išreikštą produkcijos standartine verte, kuriam buvo suteikta parama, įgyvendinęs verslo planą, padidinti ne mažiau kaip 20 procentų;

17.8. pareiškėjas įsipareigoja, kad jo ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, nuo sprendimo suteikti paramą datos iki kontrolės laikotarpio pabaigos bus didesnis kaip 4 000 Eur;

17.9. pareiškėjas įsipareigoja investuoti ne mažiau kaip 80 proc. išmokėtos paramos sumos prieš pateikiant pirmąjį mokėjimo prašymą (taikoma tik tuo atveju jei pareiškėjui parama išmokama trimis dalinėmis išmokomis);

17.10. Pareiškėjas įsipareigoja įgyvendinti pateiktą verslo planą;

17.11. Pareiškėjas įsipareigoja investuoti visą paramos sumą;

17.12. Pareiškėjas įsipareigoja laiku teikti mokėjimo prašymus ir prie jų reikalaujamus pateikti dokumentus.

VIII. PARAMOS DYDIS

18. Paramos suma – 15 tūkst. Eur be PVM vienam paramos gavėjui (išskyrus atvejus, kai prašoma mažesnės paramos sumos).

19. Parama skiriama įgyvendinti verslo planą.

20. Paramos gavėjas privalo investuoti visą patvirtintą paramos sumą.

21. Paramos teikimo (verslo plano įgyvendinimo) laikotarpis negali būti ilgesnis kaip 5 metai. Paramos teikimo laikotarpis gali būti trumpesnis, jei paramos gavėjas anksčiau nei numatyta tinkamai įgyvendino verslo planą ir padidino ūkio ekonominį dydį, išreikštą produkcijos standartine verte 20 proc.

22. Parama išmokama dviem arba trimis dalinėmis išmokomis atsižvelgiant į verslo plane numatytas veiklas:

22.1. parama mokama dviem dalinėmis išmokomis, jeigu verslo planas įgyvendinamas per ne ilgesnį kaip 2 metų laikotarpį. Pirmoji išmokos dalis, sudaranti 50 proc. visos išmokos sumos, paramos gavėjui mokama priėmus sprendimą skirti paramą. Paskutinė 50 proc. išmokos dalis, mokama, jeigu verslo planas tinkamai įgyvendintas;

22.2. parama mokama trimis dalinėmis išmokomis jeigu verslo planas įgyvendinamas per ne trumpesnį kaip 2 metų laikotarpį ir ne ilgesnį kaip 5 metų laikotarpį. Pirmoji išmokos dalis, sudaranti 50 proc. visos išmokos sumos, paramos gavėjui mokama priėmus sprendimą skirti paramą. Antroji išmokos dalis, sudaranti 30 proc. visos išmokos sumos, mokama, jeigu ne mažiau kaip 80 proc. išmokėtos paramos sumos yra investuota. Paskutinė 20 proc. išmokos dalis, mokama, jeigu verslo planas tinkamai įgyvendintas.

23. Verslo planas laikomas tinkamai įgyvendintu jei:

23.1. ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte padidintas ne mažiau kaip 20 proc.;

23.2. verslo plane numatyti veiklos plėtros tikslai, suplanuotos įgyvendinti investicijos bei suplanuoti rodikliai yra pasiekti;

24. Pareiškėjas, paramos gavėjas projekto įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti įgyvendinant kitas investicines Programos priemones ir (arba) veiklos sritis.

25. Pakartotinai investicinės paramos galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį ES lėšomis finansuojamą projektą, t. y. ne anksčiau kaip pateikus paskutinį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą (netaikoma Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ veiklai „Asbestinių stogų dangos keitimas“ ir Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse“ veiklos srities „Parama investicijoms į visų rūšių mažos apimties infrastruktūrą“ veiklą „Asbestinių stogų dangos keitimas“).

IX. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

26. Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos visos su verslo plano įgyvendinimu susijusios išlaidos.

27. Verslo plane turi būti numatytos visos numatomos įgyvendinti išlaidos (investicijos). Perkamos prekės turi būti naujos, nenaudotos, atitinkančios Lietuvos Respublikos ir ES teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir verslo planui įgyvendinti būtinos išlaidos (atitinkančios verslo plane iškelto tikslus), ir ne daugiau nei numatytas paramos dydis. Tinkamos finansuoti išlaidos verslo plane turi būti išvardytos pagal išlaidų kategorijas. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai ir rinkos kainai pagrįsti turi būti pateikiami trys komerciniai pasiūlymai (su lygiaverčiais techniniais parametrais), kuriais pagrindžiama visa prašoma paramos suma, o tinkama finansuoti išlaidų suma nustatoma pagal mažiausią pasiūlytą kainą. Tuo atveju, kai pareiškėjo pateiktuose komerciniuose pasiūlymuose nurodyta prekės, paslaugos, darbų kaina yra 10 proc. didesnė, nei analogiškos rinkoje egzistuojančios prekės, paslaugos ar darbų kainos, atliekami Administravimo taisyklių 69 punkte nurodyti veiksmai;

28. Jei prekių, paslaugų ir darbų pirkimai (bendrųjų išlaidų atveju) atlikti iki paramos paraiškos pateikimo, pareiškėjas pirkimų dokumentų kopijas turi pateikti kartu su paramos paraiška.

29. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

29.1. būtinos verslo planui įgyvendinti ir numatytos paramos paraiškoje ir verslo plane;

29.2. realiai suplanuotos, pagrįstos ir neviršijančios vidutinių rinkos kainų;

29.3. patirtos (t. y. apmokėtos) po paramos paraiškos pateikimo dienos, išskyrus bendrosios išlaidos. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra susijusios su verslo plano įgyvendinimu ir neatitinka iškelto tikslo – vykdyti žemės ūkio veiklą smulkiojo ūkio plėtros atveju arba jei jos padarytos nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų teisės aktuose;

29.4. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios yra patirtos ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos;

29.5. faktiškai padarytos ir paramos gavėjo apskaitoje užfiksuotos išlaidos, pagrįstos dokumentų originalais arba nustatyta tvarka patvirtintomis kopijomis bei įtrauktos į ilgalaikio turto korteles;

29.6. išperkamosios (finansinės) nuomos išlaidos. Išperkamąją (finansinę) nuoma įsigijamas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos. Įsigijamo turto dalis, pagal išperkamosios (finansinės) nuomos sutartį, neapmokėta iki verslo plano įgyvendinimo pabaigos, paramos lėšomis nefinansuojama. Jei įsigijama teisės aktų nustatyta tvarka privaloma registruoti nauja žemės ūkio technika ar transporto priemonės, nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąraše, pateiktame Taisyklių 30.1 papunktyje, buvo įregistruotos juridinio asmens, vykdančio žemės ūkio technikos ar transporto priemonių pardavimo veiklą, vardu, pareiškėjas turi

pateikti to juridinio asmens rašytinį patvirtinimą, kad žemės ūkio technika ar transporto priemonė nebuvo eksploatuota.

30. Tinkamos finansuoti išlaidos, yra išlaidos atitinkančios iškeltą tikslą – vykdyti žemės ūkio veiklą:

30.1. skirta projekto reikmėms nauja žemės ūkio technika ir įranga (šiai kategorijai negali būti priskirtos jokios transporto priemonės), technologiniai įrenginiai, kompiuterinė įranga, įskaitant programinę, N ir O kategorijų transporto priemonės, išskyrus G kategorijos transporto priemonės (Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimai, patvirtinti Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 „Dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimų patvirtinimo“);

30.2. verslo plane numatyta veikla vykdyti skirtų gamybinių naujų pastatų ir (arba) statinių statyba, rekonstrukcija ar kapitalinis remontas (įskaitant statybines medžiagas);

30.3. verslo plane numatyta veikla vykdyti skirtų būtinų pastatų, statinių statybą, rekonstrukciją ar kapitalinį remontą atliekant ūkio būdu finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas;

30.4. infrastruktūra ūkininko valdoje, jei ji susijusi su remiama veikla ir skirta tik ūkininko ūkio reikmėms;

30.5. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų dalis gali būti ne daugiau kaip 10 proc. kitų tinkamų finansuoti projekto išlaidų vertės be pridėtinės vertės mokesčio (PVM);

30.6. projekto viešinimo išlaidos, atliekamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintomis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis;

30.7. ūkinių gyvūnų įsigijimas;

30.8. daugiamečių augalų įsigijimas ir jų sodinimo paslaugos.

31. Netinkamos finansuoti išlaidos:

31.1. išlaidos (investicijos), nenumatytos verslo plane, ir (arba) nesusijusios su verslo plano įgyvendinimu ir (arba) remiama veikla ir neįvardytos šių Taisyklių 30 punkte;

31.2. trumpalaikis turtas;

31.3. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas, nesilaikant pirkimo procedūrų, numatytų teisės aktuose, išskyrus atvejus, kai yra nustatyti įkainiai. Žemės ūkio paskirties gamybinių statinių (pastatų) statybos, rekonstravimo ar kapitalinio remonto finansavimo atveju pareiškėjas arba paramos gavėjas turi teisę vadovautis nustatytais statinių įkainiais arba šias paslaugas pirkti pagal Administravimo taisyklėse nustatytas pirkimų procedūras;

31.4. išlaidos, viršijančios Ministerijos 2014–2020 metų laikotarpiui nustatytus įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus įkainius,

finansuojama pagal nustatytus įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus įkainius ir neviršija vidutinės rinkos kainos, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą;

31.5. išlaidos, susijusios su išperkamosios (finansinės) nuomos sutartimi, pavyzdžiui, nuomotojo pelnas, palūkanų refinansavimo, pridėtinės išlaidos, draudimo įmokos;

31.6. žemės ūkio gamybos teisių ir teisių į išmokas įsigijimo išlaidos;

31.7. žemės įsigijimo išlaidos;

31.8. turtas, kurio valdymo (naudojimo) teisė pareiškėjui apribota (turtas areštuotas);

32. Pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestis (PVM), kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

X. PARAMOS PARAIŠKŲ TEIKIMO TVARKA

33. Paramos paraiškos forma pateikiama šių taisyklių 1 priede ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt.

34. Paramos paraiška ir (arba) dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos ir jų priedai nepriimami.

35. Paramos paraiška ir jos priedai turi būti pateikti spausdintine forma (surinkti kompiuteriu). Ranka užpildytos paramos paraiškos nepriimamos.

36. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento teritoriniai paramos administravimo skyriai adresais, nurodytais interneto svetainėje www.nma.lt. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paraiškos nepriimamos.

37. Paramos paraiškos pildomos, teikiamos ir registruojamos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

38. Užregistravus paramos paraišką, pirmiausia atliekamas administracinės atitikties tikrinimas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

39. Paramos paraiškos tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių (pagal matematines apvalinimo taisykles).

XI. PROJEKTŲ ATRANKOS KRITERIJAI

40. Projektų atrankos vertinimas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

41. Atrankos kriterijai:

41.1. kuriamas specializuotas gyvulininkystės, daržininkystės, uogininkystės, sodininkystės arba mišrus ūkis, kuriame viena iš veiklų yra gyvulininkystė ir pajamos iš gyvulininkystės veiklos, įgyvendinus verslo planą, turi sudaryti ne mažiau kaip 50 proc. visų veiklos pajamų – suteikiama 15 balų;

41.2. ūkis, paramos paraiškos pateikimo metu, turi mažesnę ūkio ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte:

41.2.1. nuo 4000 Eur iki 4999 Eur – suteikiama 20 balų;

41.2.2. 5000 Eur iki 5999 Eur – suteikiama 15 balų;

41.2.3. nuo 6000 Eur iki 6999 Eur – suteikiama 10 balų;

41.2.4. nuo 7000 Eur iki 7999 Eur – suteikiami 5 balai;

41.3. pareiškėjo amžius – pareiškėjams iki 40 metų imtinai suteikiama 15 balų;

41.4. Įgyvendinus verslo planą, pareiškėjo prognozuojamas ūkio dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, yra didesnis:

41.4.1. jei pareiškėjas įsipareigoja padidinti ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte, nuo 51 proc. ir daugiau, suteikiami 25 balai;

41.4.2. jei pareiškėjas įsipareigoja padidinti ekonominę dydį, išreikštą produkcijos standartine verte, nuo 21 proc. iki 50 proc. imtinai, suteikiama 15 balų;

41.5. paramos gavėjo narystė kooperatyve, kuris iki paramos paraiškos pateikimo yra pripažintas žemės ūkio kooperatyvu:

41.5.1. jei daugiau negu 2 metai, suteikiama 15 balų;

41.5.2. jei nuo 1 iki 2 metų, suteikiama 10 balų;

41.6. jei projektas įgyvendinamas vietovėse, kuriuose esama gamtinių ar kitų specifinių kliūčių (pareiškėjo ūkis laikomas esančiu mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, jei ne mažiau kaip 50 proc. jo žemės ūkio paskirties žemės ploto yra mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse (pagal tuo metu galiojančius teisės aktus), suteikiama 10 balų.

42. Privalomas mažiausias projektų atrankos balų skaičius – 35 privalomi balai. Jeigu projektų atrankos vertinimo metu nustatoma, kad projektas nesurinko privalomo mažiausio 35 balų skaičiaus, paramos paraiška atmetama.

43. Paramos paraiškų atrankos pirmumo eilės sudarymas atliekamas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XII. PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS

44. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, priima sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo. Sprendimas dėl paramos skyrimo ar neskystimo įteisinamas Agentūros direktoriaus nustatyta tvarka. Apie priimtą sprendimą Agentūra informuoja Ministeriją per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo.

45. Pareiškėjas, patvirtinus jo paramos paraišką, tinkamą paramai gauti, tampa paramos gavėju.

46. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo informuoja pareiškėjus Administravimo taisyklių nustatyta tvarka.

XIII. MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

47. Mokėjimo prašymai teikiami ir administruojami Administravimo taisyklėse numatyta tvarka.

48. Paramos lėšos mokamos dviem arba trimis dalinėmis išmokomis per ne ilgesnį kaip penkerių metų laikotarpį, atsižvelgiant į verslo plane numatytas veiklas ir projekto dydį.

49. Priėmus sprendimą dėl paramos skyrimo, pareiškėjui išmokama 50 proc. paramos sumos.

50. Antroji išmokos dalis (jeigu nustatyti 3 mokėjimai), sudaranti 30 proc. visos išmokos sumos, mokama, jeigu ne mažiau kaip 80 proc. išmokėtos paramos sumos yra investuota ir paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą. Teikdamas mokėjimo prašymą, paramos gavėjas neprivalo pateikti išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentų.

51. Paskutinė 50 proc. arba 20 proc. (jeigu nustatyti 3 mokėjimai) išmokos dalis, mokama, jeigu verslo planas tinkamai įgyvendintas ir paramos gavėjas pateikia mokėjimo prašymą. Teikdamas mokėjimo prašymą, paramos gavėjas neprivalo pateikti išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentų, o teikdamas paskutinį mokėjimo prašymą, paramos gavėjas pateikia finansinės atskaitomybės dokumentus.

52. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti tik per finansines institucijas.

53. Agentūrai pareikalavus, paramos gavėjas privalo pateikti dokumentus, kuriais deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas bei išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentus.

XIV. SANKCIJOS

54. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiam) projektą paramos gavėjui gali būti taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos. Gali būti taikomos tokios sankcijos: paramos sumažinimas, paramos teikimo sustabdymas ir (arba) nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos; apribojimas teikti paraiškas; kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.

55. Detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka nustatyta sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo“.

56. Priemonės veiklos sričiai taikomos specifinės sankcijos yra šios:

56.1. Visa parama susigrąžinama, jei:

56.1.1. verslo planas nepradedamas įgyvendinti per 9 mėn. nuo sprendimo suteikti paramą priėmimo;

56.1.2. nuo sprendimo suteikti paramą datos iki kontrolės laikotarpio pabaigos nustatoma, kad paramos gavėjo ūkio ekonominis dydis, išreikštas produkcijos standartine verte, yra mažesnis kaip 4 000 Eur;

56.1.3. paskutinio mokėjimo prašymo pateikimo metu nustatoma, kad verslo planas įgyvendintas netinkamai (verslo plane numatyti veiklos plėtros tikslai, suplanuotos įgyvendinti investicijos bei suplanuoti rodikliai nėra pasiekti);

56.1.4. paramos gavėjas, norėdamas gauti paramą, pateikė melagingos informacijos arba dėl aplaidumo nepateikė būtinos informacijos. Tokiu atveju paramos gavėjas netenka teisės dalyvauti pagal priemonę ištisus kalendorinius metus, kuriais nustatyta, kad nesilaikoma reikalavimų, ir kitus kalendorinius metus.

56.2. Paramos dalis susigrąžinama, kai:

56.2.1. įgyvendinus verslo planą ūkio ekonominio dydžio, išreikšto standartinės produkcijos verte, padidėjimas yra mažesnis kaip 20 proc. Tokiu atveju paramos suma sumažinama tiek procentinių punktų, kiek buvo nepasiekta;

56.2.2. Agentūrai pareikalavus, paramos gavėjas nepateikė dokumentų, kuriais deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas bei išlaidų pagrindimo ir apmokėjimo dokumentų. Tokiu atveju susigrąžinama tokia paramos dalis, už kurią paramos gavėjas nepateikė reikalingų dokumentų.

XV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

57. Projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas, apskundimo tvarka, patikrų vietoje atlikimo tvarka ir kiti šiose Taisyklėse nenumatyti klausimai reglamentuojami Administravimo taisyklėse.

58. Pasikeitus šiose Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos tų teisės aktų nuostatos.
